

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ  
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ  
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**Факультет Лінгвістики**

**Кафедра теорії, практики та перекладу німецької мови**

До захисту допущено:

Завідувач кафедри

Гелена Людвигівна Лисенко

«\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

**Дипломна робота**  
**на здобуття ступеня бакалавра**  
**за освітньо-професійною програмою «Германські мови та літератури**  
**(переклад включно), перша - німецька»**  
**спеціальності 035 «Філологія»**  
**на тему: «Особливості перекладу суспільно-політичних реалій (на**  
**матеріалі текстів онлайн-новин stern.de)»**

Виконала:

студентка IV курсу, групи ЛН-61

Прокопова Єлизавета Андріївна

\_\_\_\_\_

Керівник:

Старший викладач кафедри теорії, практики та перекладу  
німецької мови, канд. філол. наук Чайковська О.Ю.

\_\_\_\_\_

Доцент кафедри теорії, практики та перекладу  
англійської мови, канд. філол. наук, доцент  
Ткачик Олена Володимирівна

\_\_\_\_\_

Засвідчую, що у цій дипломній роботі  
немає запозичень з праць інших авторів  
без відповідних посилань.

Студентка \_\_\_\_\_

Київ – 2020 року

**Національний технічний університет України**  
**«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»**

**Факультет лінгвістики**

**Кафедра теорії, практики та перекладу німецької мови**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність – 035 «Філологія»

Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька»

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ Гелена ЛИСЕНКО

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

**ЗАВДАННЯ**

**на дипломну роботу студентці**

Прокоповій Єлизаветі Андріївні

1. Тема роботи «Особливості перекладу суспільно-політичних реалій (на матеріалі текстів онлайн-новин stern.de)», керівник роботи Чайковська Олена Юріївна, затверджені наказом по університету від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. № \_\_\_\_\_
2. Термін подання студентом роботи 1.06.2020
3. Вихідні дані до роботи. Дипломна робота спирається на міжкультурний підхід, який передбачає аналіз текстових одиниць у парадигмі двох культур.

Головне завдання дослідження полягає у віднайденні та характеристиці способів адаптації німецьких суспільно-політичних реалій українською мовою (на прикладі перекладу текстів новин stern.de).

4. Зміст роботи. У роботі представлені теоретичні засади перекладу суспільно-політичних реалій, їх трактування та класифікації за предметною та місцевою ознаками, розглянуті структурні особливості інтернет-новин. Практична частина роботи присвячена аналізу суспільно-політичних реалій в інтернет-новинах, їх стилістичному потенціалу та прийомам перекладу. Авторка дослідила частотність вживання реалій на інтернет-платформі stern.de

5. Перелік ілюстративного матеріалу (із зазначенням плакатів, презентацій тощо). Під час захисту дипломної роботи студентка викладає результати дослідження у Power-Point презентації.

6. Консультанти розділів роботи –

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 17.02.2020

#### Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Подання теоретичної частини роботи на перевірку науковому	23.03.2020	

	керівнику		
2.	Подання практичної частини роботи на перевірку науковому керівнику	4.05.2020	
3.	Подання дипломної роботи на перевірку на плагіат	25.05.2020	
4.	Подання дипломної роботи на рецензування	1.06.2020	

Студент

Єлизавета ПРОКОПОВА

Керівник

Олена ЧАЙКОВСЬКА

## **Анотація**

Beim Erlernen des sozialen und politischen Vokabulars richtet sich die Aufmerksamkeit der Sprachwissenschaftler in der Regel auf die Probleme seiner Entstehung und Bereicherung in einer bestimmten historischen Periode. Unter modernen Bedingungen erhält die Übersetzung gesellschaftspolitischer Texte eine besondere Bedeutung, da sie das gesellschaftspolitische Leben beeinflussen kann.

Diese Arbeit ist der Erforschung von Besonderheiten der Übersetzung sozialer und politischer Realien und auch der Probleme von Übertragung in die ukrainische Sprache gewidmet.

Die Realien sind ein Element des Alltags, der Geschichte, der Kultur und der Politik eines bestimmten Volkes, Landes oder Ortes, das keine Entsprechung bei anderen Völkern, in anderen Ländern oder an anderen Orten hat.

Die Relevanz der Arbeit ergibt sich aus der Notwendigkeit, die deutschen sozialen und politischen Realien zu verstehen und korrekt in die ukrainische Sprache zu übersetzen, um ein gegenseitiges Verständnis zwischen den Kommunikatoren zu erreichen.

Das Ziel der Forschung liegt in der Untersuchung und Analyse der wichtigsten Möglichkeiten der Übersetzung deutscher sozialer und politischer Realien auf dem Material der Online-Nachrichten von [stern.de](http://www.stern.de) und deren Assimilation durch das fremdsprachliche Umfeld.

In Übereinstimmung mit dem Ziel wurden folgende Aufgaben formuliert:

- das Konzept von «Realien» zu definieren, ihre Bedeutung als sprachliches Phänomen zu identifizieren;
- das Wort «Realien» zu analysieren und zu klassifizieren;
- das Konzept der «Internet-Nachrichten» und ihre strukturellen Merkmale zu definieren;
- die Art und Weise der Adaption deutscher, sozialer und politischer Realien in der ukrainischen Sprache zu charakterisieren.

Das Objekt der Forschung ist die deutsche, soziale und politische Realie.

Der Gegenstand der Forschung präsentiert die Besonderheiten der Realienwiedergabe in der ukrainischen Sprache. Das Material der Recherche besteht aus den Texten der Online-Nachrichten von stern.de.

Angesichts der Tatsache, dass Online-Nachrichten relativ neu sind, besteht die Notwendigkeit einer gründlichen Analyse der sozialen und politischen Realien im Zusammenhang mit Online-Nachrichten. Das spiegelt die wissenschaftliche Neuheit der Forschung wieder.

Diese Arbeit basiert auf den Arbeiten von Wissenschaftlern, die zur Entwicklung der Übersetzungswissenschaft und der Sprachwirklichkeit beigetragen haben: S. Vlahov und S. Florin, H. Tomachin, R. Zoriwtschak, V. Vernigorowa.

Das Erlernen von Realien und deren Wiedergabe in der Muttersprache ist im Zusammenhang mit dem Erlernen einer bestimmten Kultur sehr wichtig. Daher ist das Verstehen der Realien eines anderen Landes und einer anderen Kultur eines der Hauptkriterien für die Arbeit im Bereich der Übersetzung.

Schlüsselwörter: Realien, Nachrichten, soziale und politische Realien, Online-Plattform, stern.de.

## ЗМІСТ

Анотація.....	1
ВСТУП.....	8
Розділ 1. Теоретичні засади перекладу суспільно-політичних реалій .....	11
1.1. Поняття «реалії» та їх класифікації .....	11
1.2. Загальна характеристика реалій як лінгвістичного явища.....	18
1.3. Структурні особливості інтернет-новин .....	20
Висновки до розділу 1 .....	25
Розділ 2. Дослідження суспільно-політичних реалій в Інтернет-новинах .....	26
2.1. Структурно-стилістичний потенціал суспільно-політичних реалій.....	26
2.2. Прийоми перекладу суспільно-політичних реалій.....	28
2.2.1. Транскрипція та транслітерація .....	30
2.2.2. Калькування.....	32
2.2.3. Описовий переклад.....	33
Висновки до Розділу 2 .....	36
Розділ 3. Уживання суспільно-політичних реалій на інтернет-платформі stern.de.....	37
3.1 Суспільно-політичні реалії в текстах онлайн-новин stern.de.....	37
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	54
ZUSAMMENFASSUNG .....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	57

## ВСТУП

У наш час інтернет-видання, як суспільно-політичні тексти відіграють значущу роль не тільки у роботі перекладача, а займають важливе місце в процесі вивчення студентом іноземної мови, оскільки інтернет-ЗМІ фактично виступають основним середовищем існування глобальної суспільно-політичної комунікації. Робота з лексичними одиницями актуальних суспільно-політичних текстів у процесі вивчення іноземної мови, є не тільки бажаною, але й необхідною в умовах сьогодення. Дослідження особливостей уживання тих чи інших лексичних одиниць у текстах інтернет-видань не тільки створить базу для роботи з такого виду текстами в процесі навчання іноземним мовам, а й відкриє нові перспективи для подальших досліджень у сфері методики перекладу.

Під час вивчення суспільно-політичної лексики увага лінгвістів, як правило, концентрується на проблемах її становлення та збагачення в певний історичний період. Переклад суспільно-політичних текстів має особливе значення, оскільки він впливає на суспільно-політичне життя. В сучасному світі міжнародні зв'язки продовжують інтенсивно збільшуватися, що призводить до подальшого росту, обсягу щорічно видаваних суспільно-політичних текстів, які орієнтовані здебільшого на іншомовну аудиторію.

У зв'язку з цим, важливою вимогою до перекладу є пошук таких перекладацьких рішень, коли еквівалент слова, що необхідно перекласти, не має відповідників у мові перекладу.

Якісний переклад безеквівалентної лексики вимагає глибоких знань особливостей мовних одиниць німецької мови, її денотативної та конотативної семантики та структурних якостей. Переклад мовних реалій німецької мови є особливо складним адже реалії тісно пов'язані з використанням нестандартної лексики, такої як: сленгізми, аргтизми, вульгаризми і жаргонізми, і це виникає різницю сприйняття тексту, залежно від конкретної мовної ситуації.



Ця робота присвячена дослідженню особливостей перекладу суспільно-політичних реалій сучасної німецької мови та проблемам їхньої передачі на українську мову.

**Актуальність** роботи зумовлюється потребою розуміти та правильно перекладати німецькі суспільно-політичні реалії українською мовою для досягнення взаєморозуміння між комунікантами.

**Мета роботи** – вивчення й аналіз основних способів перекладу, німецьких суспільно-політичних реалій на матеріалі текстів онлайн-новин Stern.de та засвоєння їх іншомовним середовищем.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- визначити поняття «реалії», їх значення як лінгвістичного явища ;
- проаналізувати особливості слів-реалій та навести їх класифікацію;
- визначити поняття «інтернет-новин» та їх структурні особливості ;
- охарактеризувати способи адаптації німецьких суспільно-політичних реалій українською мовою (на прикладі перекладу текстів новин Stern.de).

**Об'єктом** дослідження є німецькі суспільно-політичні реалії.

**Предметом** дослідження є їх структурно-стилістичні особливості та прийоми перекладу суспільно-політичних реалій.

**Матеріалом** дослідження є тексти онлайн-новин Stern.de.

Враховуючи те, що інтернет-новини з'явилися відносно нещодавно, існує потреба в ґрунтовному аналізі німецьких суспільно-політичних реалій в контексті онлайн-новин, що становить **наукову новизну** роботи.

**Практична значущість** роботи полягає в рішеннях проблем, пов'язаних з відтворенням семантики суспільно-політичної лексики та можливістю використання результатів цієї роботи у подальшому вивченні реалій в аспекті перекладу та функціонування їх в суспільно-політичних текстах.

Ця робота базується на працях вчених, які зробили свій внесок у розвиток перекладознавства та саме мовних реалій: С. Влахов та С. Флорін, Г. Томахін, Р. Зорівчак, В. Вернигорова.

**Апробація результатів дослідження.** Основні положення проведеного наукового дослідження «Особливості перекладу суспільно-політичних реалій (на матеріалі текстів онлайн-новин [stern.de](http://stern.de))» викладено у матеріалах Міжнародної конференції «Сучасні тенденції розвитку філології та лінгвістики» (м. Київ, 29-30 травня 2020р.).

Дослідження реалій та їх відтворення рідною мовою є дуже важливим у контексті вивчення тієї чи іншої культури, адже вміння правильно і зрозуміло передати інформацію з однієї мови на іншу є головним завданням для перекладача. Тому вивчення і розуміння реалій іншої країни та культури та здатність їх зіставляти з реаліями своєї рідної мови є одним із основних критеріїв для роботи в сфері перекладу.

Перекладу реалій потрібно приділяти велику увагу під час вивчення мови та культури іншої держави, адже реалії існують в кожній сфері життя людей. Без правильного та чіткого розуміння тієї чи іншої реалії переклад може бути недостовірним.

Існує декілька способів передачі реалій, за допомогою яких є можливість максимально точно передати значення реалій для уникнення непорозуміння між носієм мови та культури та людиною, яка до цієї культури не належить. До цих способів належать транскрипція, транслітерація, описовий переклад, калькування та інші. У курсовій роботі розглянуто найбільш вживані способи перекладу та описані їх переваги та недоліки.

## Розділ 1. Теоретичні засади перекладу суспільно-політичних реалій

### 1.1. Поняття «реалії» та їх класифікації

Переклад суспільно-політичної лексики завжди був предметом наукових досліджень, оскільки її формування відбувалась поетапно під впливом певних факторів, умов, закономірностей. Цілком очевидно : чим інтенсивніші зміни в політичному та суспільному житті, тим інтенсивніші зміни в лексичному складі мови на кожному етапі її розвитку.

Актуальність даної теми продиктована специфікою об'єкта дослідження, оскільки в останні роки слова-реалії привертають увагу мовознавців, що пояснюється розширенням міжнародних культурних контактів та інтенсивними змінами в політичному та суспільному житті.

Метою цієї роботи є аналіз особливостей перекладу суспільно-політичних реалій.

Реаліям, як мовним одиницям приділено багато уваги як вітчизняними, так і закордонними дослідниками. Як відзначають С. Влахов і С. Флорін про реалії, як про носіїв колориту та елементів національної своєрідності, заговорили ще на початку 50-х років [6].

С. Влахов і С. Флорін звернули увагу на такі «неперекладні» елементи майже півстоліття тому. У 1980 році вийшла в світ їх книга «Неперекладне в перекладі», в якій була представлена повна характеристика, класифікація і способи перекладу реалій [6].

Переклад реалій є частиною великої і важливої проблеми передачі національної та історичної своєрідності, яка сходиться, на думку В. А. Вернігоровой, до самого зародження теорії перекладу як самостійної дисципліни [1, с. 184]. Про реалії, як про показники колориту, заговорили лише в середині 20-го століття.

Під реаліями прийнято розуміти, з одного боку, явища в сфері окремих національних культур і територіальних ареалів, які не властиві іншим культурам, а, з іншого, ті мовні одиниці, які позначають дані явища. До слів-реалій нерідко відносять імена власні, топоніміку, найменування специфічних для даного регіону предметів побуту, матеріальної і духовної культури, традиції, характерні явища зі сфери суспільного, економічного і державного життя і т.д. Нерідко лінгвісти називають реалії екзотизмом [2, с. 223]. Не слід забувати, що екзотизми завжди виступають як одиниці іноземного походження, повністю зберігаючи свій колорит. Реалії ж є більш загальним поняттям, їх переклад і перенесення в іншу культуру зі збереженням національного колориту представляють особливий інтерес для перекладознавства.

С. І. Влахов і С. П. Флорін вважають, що реалії – це «слова (і словосполучення), які називають об'єкти, характерні для життя (побуту, культури, соціального і історичного розвитку) одного народу і чужі іншому; будучи носіями національного і / або історичного колориту, вони, як правило, не мають точних відповідників (еквівалентів) в інших мовах, а, отже, не піддаються перекладу на загальних засадах, вимагаючи особливого підходу» [6].

Згідно з визначенням О. С. Ахманової, реалії – це «в класичній граматиці різноманітні фактори, що визначаються зовнішньою лінгвістикою, такі як державний устрій країни, історія та культура даного народу, мовні контакти носіїв даної мови і т.п. з точки зору їх відображення в даній мові» [3, с. 381].

Відмінною особливістю реалій є і те, що у представників даної культури і носіїв цієї мови з ними зв'язуються певні фонові знання і асоціації, які на певному етапі міжнаціональних та міжмовних контактів відсутні у представників інших культур, які розмовляють іншими мовами [4]. Переклад реалій має на меті передачу їх особливого колориту, включаючи і їх унікальність.

Отже, реаліями вважаються слова певної мови, що відображають поняття матеріальної культури, властиві відповідному народові та які не мають спільних ознак з терміном, однак різняться з останнім за сферами їхнього вживання.

Для розуміння та правильного інтерпретування реалій необхідно мати певні фонові знання. На думку В. С. Виноградов фонові інформація – це «соціокультурні відомості, які характерні лише для певної нації чи національності та які відображені в мові даної національної спільноти. Фонова інформація містить в собі специфічні факти історії, особливості державного устрою та географічного середовища національної спільноти, характерні предмети матеріальної культури, фольклорні поняття тощо» [4, с.124].

В наш час існує багато класифікацій реалій. Найбільш ґрунтовною класифікацією є запропонована С. Влаховим та С. Флориним, які розглянули реалії під різними кутами зору. Класифікація реалій має на їх погляд:

1. Поділ за предметною ознакою;
2. Поділ за місцевою ознакою (в залежності від національної та мовної залежності) [24].

Серед предметних ознак можна відмітити:

- *географічні реалії*
  - der Ammersee
  - das Emmental
  - das Alpenvorland
  - die Aare
  - die Holsteinische Schweiz;
- *етнографічні реалії*
  - Lorelei – Лорелай;
  - Erntedankfest – свято врожаю;
  - Wodan – Водан (бог, який панував над живими і мертвими в

германській міфології)

- Jan Schuster – Ян-швець (поширена гра у німецьких дітей);

- *фольклор*

- Krampus – персонаж із рогами, який в Різдвяні дні карав дітей, що погано себе поводити;
- Sandmann – містичний персонаж який навіює хороші сни за допомогою магічного піску;

- *трудові*

- der Ostarbeiter (робітники на території сучасної Німеччини після Другої світової війни);

- *грошові одиниці*

- Deutsche Mark;

- *одяг*

- Drindl – баварський жіночий костюм;
- Trachten – баварський чоловічий та жіночий костюми;

- *їжа*

- Leberkäse, Fleischkäse – популярні сорти вареної ковбаси в німецької, австрійської та швейцарської кухні.
- Eintopf – блюдо німецької кухні, що заміняє собою перше і друге блюда.
- Pinkel – традиційна для північно-західної Німеччини (Ольденбург, Бремен, Фрісландія) підкопчена, грубої зернистості ковбаса – грюцвурст, що подається до столу у вигляді окремої страви з гарніром з капусти калі.

- *суспільні реалії*

- Kneipe – кафе, забігайлівка;
- Die Berliner Mauer;

- *політичні реалії*

- Kanzler – канцлер;

- Bundesregierung – Федеральний уряд;
- Bundestag – бундестаг (парламент)
- Drost – посадова особа, відповідальна за управління певною місцевістю в військовому, юридичному і поліцейському плані і представляє інтереси землевласника [6, с. 18-93].

За місцевою ознакою розрізняють такі реалії:

*В площині однієї мови:*

- Свої реалії – це більшою частиною споконвічні слова даної мови:
  - Dirndl – дірндл (німецьке жіноче національне вбрання);
  - Schnaps – шнапс (німецька водка).
- Чужі реалії – це або запозичення, тобто слова іншомовного походження в словниковий склад мови, або кальки, переклади назв чужих для певного народу об'єктів, або транскрибовані реалії з іншої мови:
  - Das Business – Business (eng) [6, с. 57-58].

*В площині пари мов:*

1. Зовнішні реалії – однаково чужі для обох мов напр., фіорд – зовнішня реалія для рос., болг., або будь-якої іншої мови, окрім норвезької.
2. Внутрішні реалії – слова, які належать одній з пари мов, і отже, чужі для іншої мови напр., фіорд – для пари української і норвезької мови – для норвезької мови буде внутрішньою реалією [7, с. 156].

З історико-семантичного погляду можна виділити:

- 1) Власне реалії – існуючі предмети або явища навколишньої дійсності, з якими співвідноситься дана мовна одиниця:
  - der Advent
- 2) Історичні реалії – семантичні архаїзми. Вони вміщують фонові знання культурної спадщини. Крім національного, для них характерний хронологічний колорит [4].
  - der Reichsleiter – вищий партійний функціонер, керівник одної з

головних сфер діяльності НСДАП [7].

У структурному плані виділяються:

1) Реалії одночлени:

Luisenhospital – лікарня святої Луїзи

2) Реалії-полічлени номінативного характеру:

roßen Bohnen mit Speck – боби із шкварками

3) Реалії-фразеологізми:

das nennt man Schwein haben! – оце-от пощастило! [8]

Реалії як одиниці перекладу поділяються на:

1) Скорочення

- BDR (Bundesrepublik Deutschland);
- RG (Reichsgesetz) – нормативний акт, прийнятий Рейхстагом і затверджений президентом Гінденбургом 24 березня 1933 року.

2) Слова

- Der Advent;
- Erntedankfest;

3) Словосполучення

- Dritte Reich [8].

Щодо семантичного наповнення, можна сказати, що кожна реалія складається з певної кількості смислових одиниць, що створюють її значення. Але потрібно зазначити, що існують також і конотативні семи, що містять в собі етнокультурну інформацію, вказують на етнічну приналежність.

Серед лексичних пластів мови Г. Д. Томахін виділяє національно забарвлену лексику, яка пов'язана з реаліями певних країн [9, с. 15].

Також, за Д. Гербергом [10], можна виділити такі три групи реалій:

- слова-реалії, пов'язані з народними звичаями та святами;
- слова-реалії періоду об'єднання Німеччини (Wendezeit);
- слова-реалії, пов'язані з подібними назвами міст і областей



(перифрази).

### 1. Слова-реалії, пов'язані з народними звичаями та святами.

- Fasching, Fastnacht, Mummenschanz – так називається в німецьких землях карнавал – святкування наступаючої весни, засноване на багатьох язичницьких традиціях (на кшталт слов'янської Масляної): вигнання злих зимових духів, карнавальні ходи і т. п.
- Büttenrede – слово «Bütt» позначає бочку (діалектизм). Під час «Бюттенреде» оратор сходить на бочкоподібну трибуну і вимовляє іронічну, часто сатиричну промову, нерідко пов'язану з політикою.
- Rosenmontag – кульмінація карнавалу, коли припиняється рух транспорту в центрах міст, починається святкова хода вулицями, де глядачам лунають солодощі, пиво і випивка (шнапс).

### 2. Слова-реалії періоду об'єднання Німеччини (Wendezeit)

- Rank-Xerox-Revolution – зміни, наслідком яких стала швидка адаптація до соціально-політичних відносин в ФРН;
- Abstimmung mit den Füßen – «голосування ногами» або втеча великої кількості громадян НДР після відкриття Берлінської стіни на Захід;
- Geschlossene Gesellschaft – «своя компанія» – група людей, які проводять разом час; також в політичному аспекті – «закрите суспільство» жителів колишньої НДР.

### 3. Слова-реалії, пов'язані з подібними назвами міст і областей (перифрази)

- Treffpunkt der Welt («всесвітній центр зустрічі») – місто Лейпциг, який з другої половини XIII століття відомий своїми ярмарками і входив до кола великих торгових центрів;
- Stadt der Windmühlen («місто вітряних млинів») – так називають стародавнє містечко Вольдек (Woldegk), вік якого становить 750

років. Символом міста є 5 вітряних млинів;

- Grünes Herz Deutschlands («зелене серце Німеччини») – Тюрінгія. Близько 30% площі цієї федеральної землі займають ліси;
- Das Land der tausend Seen («земля тисячі озер») – Мекленбургське озерне плато (район між Нойбранденбургом і Шверіном)

Отже, існує багато визначень та класифікацій реалій, які допомагають краще зрозуміти це поняття.

## 1.2. Загальна характеристика реалій як лінгвістичного явища

За визначенням Кочергана М. П. мовознавство, або лінгвістика – «наука яка вивчає природну людську мову загалом і мови світу як її представників» [11, с 7].

У світі існує більш ніж п'ять тисяч мов. В кожній країні кожен народ розмовляє власною мовою. Однак можна вважати, що всі ми розмовляємо однією й тією самою мовою, адже всі мови мають багато спільного.

Кожна мова є здобутком певного народу. Вона не є тільки головним засобом спілкування але й духом народу. Мова є засобом духовного формування особистості. Вона відображає історію народу та його менталітет. Мова допомагає краще зрозуміти ту чи іншу людину в різні періоди часу.

Багато мовознавців та представників інших наук цікавляться співвідношенням розвитку культури та мови. Адже все те, що відбувається в країні та в культурі обов'язково знаходить своє відображення у мові. Саме тому можна без зволікань стверджувати, що мова несе певний культурний код того чи іншого народу. Саме таким характерним кодом є слова-реалії.

Переклад реалій є дуже клопітливою роботою. Адже саме від правильного перекладу залежить чи зможуть люди, які не володіють тією і іншою мовою, правильно зрозуміти ту чи іншу інформацію. Реалії є частиною безеквівалентної лексики, але при цьому належать до найменш

вивчених лінгвістичних одиниць [10, с. 106].

Проблеми співвідношень мови і культури розглядаються багатьма дослідниками, таким як Є. М. Верещагіним і В. Г. Костомаровим. Ролі реалій приділяється багато уваги у роботах Н. І. Паморозької і В. С. Виноградова.

Роль слів-реалій у процесі міжкультурної комунікації є надзвичайно важливою адже вивчення національно-маркованої лексики розширює й збагачує знання про мову та дійсності країни досліджуваної мови.

Багато вчених такі як Є. Верещагіна, та Р.П. Зорівчак досліджували реалії ще й з точки зору лінгвокраїнознавства. Р. П. Зорівчак у своїй роботі з вивченню реалій стверджує: «Реалії – це моно- і полілексемні одиниці, основне лексичне значення яких вміщає традиційно закріплений за ними комплекс етнокультурної інформації, чужої для об'єктивної дійсності мови-сприймача» [13].

Словом «реалія» позначаються не тільки слова й словосполучення, а й фразеологізми. Багато реалій-фразеологізмів мають за прототипи звичні життєві ситуації, які містять в собі національно-культурну інформацію. Наприклад «Naare lassen müssen». У стародавні часи німці мали звичай – відрощувати довге волосся, це було символом гідності. Довге волосся (чи борода) відрізняли виключно вільних людей. Такі верстви населення як раби, полонені та злочинці були позбавлені цього права та стриглися наголо. Таким чином залишатися без волосся було поганою ознакою та свідченням відсутності гідності. Згодом вираз набув нового значення – «зазнати збитків» [14].

Також важливе розуміння не тільки фразеологізмів, але й ідіом. Деякі з них мають схожі відповідники в різних мовах. Наприклад, *alles in Butter* — усе як по маслу («усе в маслі»). Але є й такі ідіоми, значення яких можна зрозуміти, знаючи культуру та реалії, з якими вони пов'язані. Наприклад, *Einen Korb geben* — «дати кошика», німецький аналог українському фразеологізму «дати гарбуза». Цей вираз походить зі середньовічного обряду сватання. Коли хлопець приходив до дівчини під вікно, дівчина спускала

йому на мотузці кошик зі слабким дном, тому коли кошик підіймався, хлопець або падав з великої висоти, або так і залишався висіти в корзині [16].

Реалії є складовою частиною культури мови. Нові реалії призводять до виникнення нових слів у мові. Але реалії відрізняються тим що їх характер має предметний зміст. Тобто, реалії можуть виникати в рамках окремого колективу і установи. Реаліям також притаманний і тимчасовий колорит. [8, с. 13]. Реалії швидко реагують на всі зміни в розвитку суспільства адже вони найбільш тісно пов'язані саме з культурою; серед реалій можна виділити неологізми, історизми та архаїзми. Усі ці типи реалій потребують кропіткого та персонального підходу при перекладі [45].

За визначенням Г. Д. Томахіна, реалії – це «назви властивих тільки певним націям і народам предметів матеріальної культури, фактів історії, державних інститутів, імена національних і фольклорних героїв, міфологічних істот і т. п.» [8, с. 13]. Отже, слова-реалії містять в собі поняття певних предметів, явищ побуту, культури, історії які є характерними для певної країни та для певного народу. Як можна бачити, Г. Д. Томахін дає визначення реалії зі сторони значення реалії-предмета, не звертаючись до питання про способи їх перекладу.

Таким чином, слова-реалії є дуже самобутнім і неоднозначним лінгвістичним явищем. Вони дуже швидко реагують на всі зміни в суспільстві. Поява нових реалій призводить до виникнення нових слів та понять.

## **1.2. Структурні особливості інтернет-новин**

На кінці XX – початку XXI ст. у мовознавстві почали розвиватися багато гібридних лінгвістичних дисциплін таких як: психолінгвістика, нейролінгвістика, психосемантика, інтернет-лінгвістика, когнітивної лінгвістики та ін.

Сьогодні Інтернет відіграє ключову роль в житті суспільства, адже він є

основним засобом масової інформації, який випереджає по кількості користувачів книги та друковані журнали. На даний момент вже можна говорити про виникнення поряд з усною та письмовою особливістю третьої форми—електронної мережної мови, а також певного комунікативного середовища, яке вона обслуговує.

Інтернет-лінгвістика — це нова область знань, в рамках якої вивчаються основні фонетичні, граматичні, семантичні, словотвірні особливості функціонування природної мови у віртуальному просторі Інтернету. В рамках даного лінгвістичного напрямку вивчаються мови спілкування в мережі, термінологічна система Інтернету, література, породжена на просторах Інтернету та інші явища.

В наш час люди звикли черпати інформацію з інтернет-видань. Інтернет-користувач хоче дізнатися про певну новину одразу, не витрачаючи багато часу на її пошук. Саме тому для видань важливо правильно створити інформаційне повідомлення: спершу надати коротку інформацію про те, що шукає користувач, і лише після цього подати йому більш розширену інформацію.

З огляду на це, питання про структуру мережевих новин є актуальним. Особливості інтернет-матеріалів цікавлять багатьох науковців: Б. В. Потятиник та Н. Б. Габор доводять вагомість інтернет-журналістики взагалі, Р. Крейг аналізує матеріали інтернет-видань [15].

Ми маємо на меті зрозуміти особливості структури новин сучасних інтернет-видань та проаналізувати їх. Мета передбачає такі завдання: з'ясувати, з яких частин складається матеріал новин, визначити його структуру. Для аналізу візьмемо матеріали популярного німецькомовного інтернет-ресурсу «Stern.de».

#### Приклад 1.

- Заголовок: Dramatische Rückholaktion: Deutsche berichten von ihrer Odyssee zurück in die Heimat.
- Вступний абзац: 60 Stunden von Miami bis Berlin, sechs Stopps

zwischen Südafrika und Frankfurt: Für tausende Deutsche ist die Heimreise aus dem Ausland gerade unglaublich kompliziert. Der stern hat einige von ihnen begleitet – sie schildern Szenen ihrer Odyssee. Текст: Wegen der Coronakrise holt die Bundesregierung tausende deutsche Urlauber zurück. Es ist die größte Rückholaktion der deutschen Geschichte. Doch für viele Urlauber wird die Rückreise zum Horrortrip. Fünf von ihnen nehmen uns mit auf ihre Odyssee zurück in die Heimat [17].

- Далі подається більш детальна інформація.

Приклад 2. Часто в онлайн-новинах подаються тексти з гіпертекстом.

- Заголовок: Europa-Tour soll erst 2021 starten
- Вступний абзац: Die Kultrockers von Queen haben ihre anstehende Europa-Tour verschoben. Im Sommer 2021 wollen sie nun nach Deutschland kommen [18].
- Далі подається текст з посиланням (див Рис. 1.1).

ZUR STARTSEITE

Auch die britische Rockband Queen ("Bohemian Rhapsody") kann der Corona-Krise nicht trotzen. Die Kultrockers wollten eigentlich ab Mai auf große Europa-Tour gehen, müssen ihre Shows aber verschieben, [wie es in einer aktuellen Mitteilung heißt](#).

Gleichzeitig kündigte die Band, die seit mehreren Jahren als Ersatz für den verstorbenen Freddie Mercury (1946-1991) Sänger Adam Lambert (38) dabei hat, direkt Ausweichtermine für ihre Konzerte an. In den meisten Fällen auf den Tag genau werden die Shows nicht 2020, sondern 2021 stattfinden.

Die neuen Termine für Deutschland und die Schweiz: Berlin (24. Juni 2021), Köln (26. Juni 2021), Zürich (28. Juni 2021) und München (29. Juni 2021). Die Tour führt Queen unter anderem auch nach Italien, Frankreich, Spanien, Dänemark, Großbritannien und in die Niederlande.

Рис. 1.1. Текст з посиланням.

- Далі інформацію подано більш детально.

Отже, як ми можемо бачити, будь-яка інтернет-новина розпочинається

із заголовка, після нього йде вступний абзац, а вже потім – основний текст.

У вступному абзаці, трохи детальніше, ніж у заголовку, викладено головні елементи події: повідомлено, що та де відбулося. Створюється враження, що у вступному абзаці головні елементи подій подаються узагальнено. Це дозволяє швидко дізнатися про що йдеться у новині, не перечитуючи повну статтю.

Текст інтернет-новин подає більш детальну інформацію про те, що йдеться у вступному абзаці. У цій частині часто подаються цитати, фото- та відео матеріали, також можливі посилання на інші видання та статті.

На наш погляд, головною структурною особливістю тексту інтернет-новин є гіпертекст. Словник культури ХХ ст. В. Руднева дає наступне визначення гіпертексту: «Гіпертекст – текст, влаштований таким чином, що він перетворюється в систему, ієрархію текстів, одночасно становлячи єдність і безліч текстів» [20].

Гіпертекст – це подання інформації як пов'язаної мережі гнізд, в яких читачі вільні прокладати шлях нелінійним чином. Він допускає можливість множинності авторів, розмивання функцій автора і читача, розширення роботи з нечіткими кордонами і множинності шляхів читання [19].

Структурними одиницями гіпертексту є вузли та зв'язки. Вузол являється основним носієм семантичної інформації і представляє собою окремий блок гіпертексту, в якому комбінується інформація у вигляді різних знакових систем таких як: тексти, анімація, музичні та відео фрагменти та інші.

Оформлення гіпертекстів інтернет-новин дає можливість виділити стратегії організації матеріалу в інтернет-новинах, які можуть забезпечити ефективність повідомлення: розподіл інформації та компресія інформації.

Головні сторінки веб-сайтів є носіями компресованої, стислої, інформації. Тобто, спочатку подається невелика частина головної інформації, а потім, у тексті, інформація розширюється та доповнюється новими фактами та поясненнями. Зв'язки-заголовки повідомлень, які містять скорочення та

абревіатури мають дуже інформативне навантаження.

Отже, тексти новин розташовані в такому порядку, що читач спочатку отримує інформацію про те що, з ким, де й коли трапилося, а потім отримує більш детальну інформацію про події, яка може бути подана у вигляді інтерв'ю з очевидцями чи у вигляді коментарів тих, у кого беруть інтерв'ю. Інформація може бути подана у супроводі з фото- та відеоматеріалами. Тексти інтернет-новин, побудовані таким чином, що на початку стоїть найважливіша інформація, а далі – менш значуща. Таку техніку подання матеріалу дослідник інтернет-журналістики Р. Крейг називає перевернутою пірамідою [21].



## Висновки до розділу 1

Слова-реалії є невід'ємною частиною кожної мови, адже вони є дзеркалом культури та країни, яку вони відображають.

Слова-реалії є ліквідними, тобто вони змінюються увесь час існування мови та культури, адже час та життя народу весь час піддається змінам. Реаліями можуть вважатися фразеологічні звороти, ідіоми, прислів'я та приказки, які мають характерне національне або історичне забарвлення.

Походження терміну «реалія» бере початок від латинського прикметника *realis* (речовинний, дійсний). У XIX-XX століттях поняття «реалія» набуває особливого змісту. Мовна реалія розглядається не як звичайне слово, а як предмет матеріального світу, що позначає «конкретні умови життя і побуту країни, з мови якої здійснюється переклад». Мовні реалії позначаються як «безеквівалентні слова, які в певний історичний відрізок часу зовсім не мають готових еквівалентів у лексиці іншої мови».

Видатний український перекладач О. Кундзіч першим застосував термін «реалія» у 1954 році в праці «Перекладацька мисль і перекладацький недомисел». Він показав, що реалії мають власні структурні особливості і поділяються на реалії у формі простого слова та у формі складного слова, у формі похідного слова, у формі складного слова, у формі аббревіатури, стійкого словосполучення та речення.

В наш час інтернет-портали стали невід'ємною частиною нашого життя, адже є можливість їх прочитати в будь-якому місці в будь-який час. Інтернет-новини складаються з таких основних пунктів: заголовок, вступний абзац, у якому коротко надаються тези про те, що йтиметься далі, та сам текст інтернет-новин. Ця галузь є відносно новою, тому ще не повністю вивчена.

## **Розділ 2. Дослідження суспільно-політичних реалій в Інтернет-новинах**

### **2.1. Структурно-стилістичний потенціал суспільно-політичних реалій**

Соціально-політичний лексикон сучасної людини швидко збагачується новими виразами, серед котрих чимало різних індивідуальних авторських новацій та слів, що з'являються стихійно, як продукт народної творчості, та одразу інтегруються в політичний дискурс, в площину публіцистики чи приватно-побутового спілкування [22].

Сучасна політична, а особливо суспільно-політична мова, – це доволі складна та динамічна система. Вона перебуває в постійному русі, розвивається та удосконалюється. Політична мова народжується в процесі політичної комунікації та має за мету просування певних ідей, впливу на думку громадян та вироблення суспільного консенсусу. Саме тому вона є дзеркалом політичної реальності, а та, в свою чергу, коригує мову та бере участь в її створенні та видозмінненні [там же].

Не політична наука конструює мову, а саме засоби масової інформації найактивніше впливають на формування політичної мови, не останнє місце в цьому відіграє інтернет-комунікація [22].

Останні два десятиліття величезна увага приділяється вивченню національних особливостей мовної свідомості комунікантів, що представляють різні лінгвокультурні спільноти. Мова – це найважливіший елемент людського спілкування. Вона сприяє розвитку та еволюції людства. Культура кожного народу формує мову, тому не можна розглядати їх розвиток нарізно один від одного. З часом культура кожного суспільства модернізується і цей процес знаходить своє відображення в мові, породжуючи нові слова і вирази [22].

Як зазначає Л. В. Мосієнко, «Мова – факт культури, тому що: 1) вона є складовою частиною культури, яку ми успадковуємо від наших предків; 2) мова – основний інструмент, за допомогою якого ми засвоюємо культуру; 3) мова – найважливіше з усіх явищ культури, бо якщо ми хочемо зрозуміти сутність культури – науку, релігію, літературу, то повинні розглядати ці явища, як коди, що формуються подібно до мови, бо природна мова має найкраще розроблену модель. Тому концептуальне осмислення культури може відбутися тільки за допомогою природної мови» [23, с. 155].

З розвитком суспільства виникають нові поняття, предмети та явища, які потребують найменування, тому поява лексичних одиниць – явище цілком закономірне. Під впливом зовнішніх чинників та суспільних процесів людина постійно змінює мову, удосконалюючи її, що приводить до динаміки мовного матеріалу та зумовлює еволюцію словникового складу мови.

Життя кожного народу та його країни має характерні особливості. На це впливає і природні умови, і географічне положення країни, хід історичного розвитку та характер соціального устрою, суспільна думка, тенденції розвитку науки та мистецтва. З повною упевненістю можна стверджувати – мова є відображенням культури нації, вона несе в собі національно-культурний код народу. В кожній мові є чимало слів, в яких може бути виділена частина, що демонструє зв'язок між мовою і культурою і має назву культурного компоненту семантики мовної одиниці. Слова-реалії відносяться саме до таких слів [24].

Слова-реалії відіграють величезну роль у процесі міжкультурної комунікації. Суспільно-політичні реалії, як частина національно-маркованої лексики, несуть певні фонові країнознавчі знання, викликають у реципієнта певні асоціації, дають інформацію про факти, пов'язані з подіями суспільного та культурного життя країни, особливостями її державного ладу, історією її народу.

У працях представників лінгвістичної науки суттєвим критерієм виділення реалії вважається її «яскраво виражений національно-

культурний колорит, співвіднесеність з об'єктивною реальністю, відображеною у свідомості конкретної лінгвокультурної спільності і, як наслідок цього, відсутність відповідностей в інших мовах» [25,с.69].

## 2.2. Прийоми перекладу суспільно-політичних реалій

Переклад реалій є дуже важливою і кропіткою роботою, адже неправильне трактування тієї чи іншої реалії може призвести до неправильного або повного нерозуміння тексту.

Переклад реалій вимагає від перекладача не просто володіння перекладацькою технікою, а й справжнього перекладацького мистецтва. Інформація, яку несе в собі мовна реалія у кожному конкретному випадку, визначає спосіб відтворення її семантико-стилістичних функцій.

Неодмінною та найголовнішою умовою коректного відтворення реалій є глибоке знання мови. В перекладі творів про події і звичаї далекі від наших, перекладач змушений використовувати всю свою уяву, всі ресурси рідної мови, щоб уявити яким був би опис рідною мовою тих чи інших явищ, якщо б вони існували в житті його народу. Коли вірне уявлення про реалію складене, перекладачеві залишається вирішити, як представити її своїм читачам. Психологічно це той випадок, коли поняття про подію чи явище вже є, а відповідного слова для нього ще немає.

Особливість слів-реалій полягає в тому, що вони в певному контексті можуть набувати будь-якої стилістичної функції, певної конотативної семантики, та, навіть, ставати ключовим словом в реченні. Як в художніх текстах, так і в побутовому мовленні, слова-реалії вживаються насамперед з метою номінації та комунікації, не виділяючись поміж інших слів. Стилiстична амплітуда реалії надзвичайно широка, що і необхідно враховувати перекладачам. Але в тексті оригіналу реалія виступає, як щось

звичне, зрозуміле, органічне та рідне для читача, якому цей текст призначений.

Звідси – дилема: або показати специфіку або ж зберегти звичність і втратити специфіку. Це складна дилема навіть для досвідчених перекладачів і подолати її можна тільки маючи глибокі знання щодо побуту та історії народу, та опанувавши мову оригіналу в усіх її діалектах

Великою складністю в перекладі німецьких публіцистичних текстів є те, в сучасних тлумачних і перекладних словниках слова-реалії представлені доволі бідно. Вони мають сухий нормативний характер та опираються на літературні цитати, не приймаючи до уваги народне мовлення, де реалії використовуються більше.

Твердження, що мовні реалії перекладаються – неточне. Переклад передбачає відтворення семантико-стилістичних функцій реалій, пошук відповідника у цільовій мові. Але особливість перекладу мовних реалій полягає саме в тому, що в етнокультурній, матеріальній чи духовній, в історії носіїв цільової мови немає співвідносного відповідника, поняття чи явища.

Таким чином, щодо перекладу реалій доречно говорити не про переклад у буквальному розумінні, а лише про віднайдення семантико-стилістичного відповідника або про трансляційне перейменування реалій.

Переклад мовних реалій як в художніх так і в публіцистичних текстах є цікавою та водночас в край важкою та відповідальною працею, оскільки недостатнє знання історії народу, його культури, звичаїв, суспільного ладу, особливостей політичного життя може призвести до неадекватного перекладу, що просто або не буде сприйматись реципієнтом, або буде сприйматись, але не належним чином.

Реалії – це слова, які найбільш яскраво відображають своєрідність культури народу – носія. Особливості культури можуть бути невідомі певному перекладачу з іншої країни, але саме в цьому вся відповідальність за «зрозумілий» людині переклад лягає на нього.

Збереження національної своєрідності мови оригіналу в перекладі є завданням досить складним, у процесі перекладу відбувається не тільки зіставлення різних мовних систем, а й зіткнення різних культур. Саме тому проблема перекладу реалій стала об'єктом численних наукових досліджень в лінгвістиці. Дане питання місти в собі багато спірних моментів. А саме: виділення та розмежування безпосередньо способів перекладу реалій і правомірність та необхідність вживання того чи іншого прийому перекладу.

Перекладач-практик в своїй діяльності покладається виключно на власний перекладацький інстинкт, опирається на отримані знання та використовує накопичений досвід. Саме тому рішення обрати той чи інший прийом перекладу є виключним правом та відповідальністю перекладача. Вирішальне слово, незалежно від існуючих теоретичних досліджень, завжди залишається за ним.

Мовознавці та перекладознавці дійшли спільної думки про те, що при перекладі мовних реалій виникає два види основних труднощів:

1. Відсутність у мові перекладу відповідників через відсутність у носіїв цієї мови позначеного реалією об'єкта;
2. Необхідність поряд із предметним значенням реалії передати і її колорит – національне й історичне забарвлення.

### **2.2.1. Транскрипція та транслітерація**

Відповідно до визначення Коваліва, «терміном транскрипція позначають віднайдення якомога точнішого відповідника через запис звучання слів мови-джерела графемами мови-приймача, тобто транслітерація іншомовного слова літерами мови перекладу, яка має за мету досягнути максимальне наближення до звукового складу оригінального слова» [26].

Основні принципи транскрипції — обов'язкова однозначна відповідність знака і звука:

- 1) кожен звук повинен мати окремий знак;
- 2) знаки повинні бути однозначними, тобто позначати тільки даний звук;
- 3) кожен звук повинен мати тільки одне позначення [27; с. 143]

Нове слово зазвичай має незвичну для мови перекладу звукову форму і це спонукає читача відчувати німецький колорит перекладного твору. Метод транскрипції застосовується там, де є потреба підкреслити лексичну «короткість» позначення та специфічних характер мовної реалії, що відсутня у мові перекладу. Деякі запозичення стали нормативними для того чи іншого регіону та поповнили словниковий склад мови перекладу (пфеніг, марка). Інша частина запозичень має okazіональний характер, чи випадковий, оскільки зустрічаються у мовленні одного чи декількох перекладених романів або видань (фахверк). Низка транскрипцій може містити суфікси мови перекладу [30].

- Der Einsatzstab – Айнзацштаб;
- Starnberger See – Штарнбергер Зее;
- Schwarzwald – Шварцвальд;
- Königssee – Кенігзее;

Транслітерація – безпосереднє використання даного слова, що позначає реалію (повна транслітерація), або його кореня (часткова транслітерація) в написанні літерами своєї мови і в поєднанні з афіксами своєї мови.

Транслітерація застосовується, перш за все, для відтворення в тексті перекладу імен та прізвищ осіб, більшості географічних назв, в тому числі вулиць, площ, готелів, театрів, газет, журналів, видавництв, інформаційних агентств, підприємств, судів, марок автомобілів і у тих випадках, коли передбачуваний читач (слухач) не має достатньої інформації про дану реалію, в переклад зазвичай вводяться пояснюють слова, найчастіше вказують на рід або клас об'єкта. Природно, перекладач повинен мати у своєму розпорядженні відповідними знаннями або вміти витягати їх з допоміжних джерел.

Вимога практичної транслітерації — якомога точніше передати звучання і зберегти морфемну будову слова та графічні особливості. Усе це не завжди легко врахувати. Деякі з варіантів ближчі до буквенного написання в мові-оригіналі, тобто зближуються з транслітерацією, а деякі наближаються до звучання слів, тобто зближуються з практичною транскрипцією [26; с. 145]

- Johann Wolfgang von Goethe – Йоганн Вольфганг фон Гете;
- Hoffmann – Гофман;
- Neckar – Неккар;
- Mainz – Майнц;
- der Spiegel – Шпігель;
- Rheinland-Pfalz – Рейнланд-Пфальц;
- Vogesen – Вогези;
- Siemens-Schuckert-Werke – заводи «Сіменс-Шуккерт».

Питання про вибір між транскрипцією (транслітерацією) та безпосередньо перекладом стосується, головним чином, слів, ще не знайомих носіям мови перекладу.

Недоліком цих прийомів є поява в перекладі незвичних і малозрозумілих слів. Але, незважаючи на це, транскрипція і транслітерація в багатьох випадках є єдиними способами передачі безеквівалентної лексичної одиниці вихідної мови.

### **2.2.2. Калькування**

Калькування – спосіб утворення нових слів, окремих виразів шляхом копіювання засобами власної мови лексико-семантичних моделей чужої мови. Особливо небезпечна така практика за умов асиміляції, спричиняючи руйнування системи мови, яка застосовує калькування [27, ст 458].

Тобто, суть калькування полягає в передачі реалій за допомогою заміни її складових частин її прямим лексичними відповідниками у мові перекладу.



Наприклад складне слово «der Blutdiamant» означає «Алмаз, продаж якого використовується для фінансування збройних конфліктів, громадянських воєн і т.п.» і може бути перекладене за допомогою калькування як «кривавий алмаз».

Лексема «das Passivhaus» означає «Будинок, енергетичні потреби якого в значній мірі покриваються сонячним світлом і теплом, випромінюваних побутовими приладами та людьми, що знаходяться всередині» і може бути перекладений як «енергозберігаючий будинок» [31].

Зазвичай калькування передає не стільки значення слів-реалій, як особливості авторсько-індивідуальних висловів, у тому числі оказіональних слів. Наприклад:

- Der Bundesspräsident – федеральний президент;
- Museeninsel (музей в Берліні) – Острів Музеїв;
- Der Jugend Senator – сенатор у справах молоді;
- Weihnachtsmarkt – різдвяний ринок [32, с. 60].

### **2.2.3. Описовий переклад**

Описовий переклад – спосіб перекладу, який передбачає відтворення іншомовного тексту шляхом опису. Такий спосіб перекладу можливий лише в тому випадку, якщо перекладач володіє необхідними знаннями про країну і має яскраве уявлення про предмети які означають реалії.

Відповідно до навчального посібника Білозерської, «до описового перекладу висувають такі вимоги:

1. переклад повинен точно відбивати основний зміст позначеного терміном поняття;
2. опис не повинен бути надто докладним;

3. синтаксична структура словосполучення не повинна бути надто докладною» [32].

Разом з тим, описовий переклад характеризується такими недоліками:

1) при його застосуванні можливо неточне або нечітке тлумачення змісту поняття, позначеного неологізмом;

2) описове словосполучення порушує таку вимогу до термінів, як стислість (а тому такі багатослівні терміни не мають дериваційного потенціалу, тобто, від них важко, якщо взагалі можливо, утворювати похідні терміни) [33].

Наприклад, в західно-європейських містах розповсюджені будинки з загостреними фронтонами та вузькими фасадами. Німецькою мовою вони називаються “Giebelhaus”. В Україні така архітектура не прийнята [34]. Тому в цьому разі необхідно давати опис: Giebelhaus – дім з гостроверхим дахом.

- Ordnungsamt – відомство, що займається пропискою, справами іноземців, справами іноземців, дозволом на проживання;
- Zulassungsstelle – відомство для постановки машини на облік; відповідає одній з функцій ДАІ (в українській мові це МРЕВ – міжрайонний реєстраційно-екзаменаційний відділ);
- Gesundheitsamt – головне федеральне відомство, що займається питаннями захисту конституційних прав громадян, паспортним режимом, дозволом на проживання і на роботу, реєстрацією легкових автомобілів, охороною здоров'я та іншими комунальними питаннями»;
- Steuerfachgehilfin – професія помічниці консультанта з податкових питань;
- Hausmeister – управитель будинку, що виконує технічну роботу (прибирання сходів, ремонт підсобних приміщень, озеленення ділянки біля будинку);
- Hausverwalter – управитель будинку, що займається адміністративно-господарськими питаннями домоуправління;

- Stövchen – низька підставка зі свічкою для підігрівання чайника з заваркою;
- Ulster – зимове чоловіче пальто вільного крою з поясом;
- Knickerbocker – короткі штани з напуском (на вузькому манжеті під коліном); брюки-гольф;
- Bundschuh – селянські черевики на кшталт постолів [35, с. 56-58].

## Висновки до Розділу 2

Для Суспільно-політичної мови характерна висока рухливість, вона постійно видозмінюється, розвивається та удосконалюється. Суспільно-політична мова органічно пов'язана з політичною реальністю та приймає безпосередню участь в її створенні та формуванні. Кожна країна має свій політичний устрій та свою культуру, які відображаються за допомогою слів-реалій. Саме завдяки цим лексичним одиницям проявляються особливості культури та народу тієї чи іншої країни. Суспільно-політичні реалії несуть певні фонові країнознавчі знання, викликають у реципієнта певні асоціації, дають інформацію про факти, пов'язані з подіями суспільного та культурного життя країни та особливостями її державного ладу.

Внаслідок різноманіття реалій, під час перекладу вони можуть видозмінюватись та стикатись один з одним. Тому під час перекладу реалій перекладачі покладаються насамперед на власний накопичений досвід. Найбільшого розповсюдження в перекладацькій практиці набули такі прийоми перекладу реалій як транскрипція, транслітерація, описовий, дослівний переклад та калькування.

Під час своєї роботи перекладач має брати до уваги велику кількість мовних та позамовних факторів, орієнтуватись на контекст твору, дотримуватися загального стилю твору та індивідуального стилю автора, брати до уваги принцип часової та територіальної відповідності, орієнтуватись на словниковий фонд мови, а також використовувати стійкі і напівстійкі словосполучення. Все це має значення при перекладі текстів будь-якого стилю, а особливо художнього.

### Розділ 3. Уживання суспільно-політичних реалій на інтернет-платформі stern.de

#### 3.1 Суспільно-політичні реалії в текстах онлайн-новин stern.de

Засоби масової інформації – це невід’ємна складова частина суспільного життя, оскільки вони є найважливішими джерелами постачання інформації.

Найважливіше місце серед засобів масової інформації посідає інтернет. На сучасному стані розвитку суспільства інтернет-новини займають панівну позицію як сфера мовленнєвої діяльності. Сфера інтернет-новин має власну особливу конструктивну специфіку, що проявляється у відсутності універсальних законів застосування мови в масовому спілкуванні [36].

Мова інтернет-видань складається з елементів стандартної розмовної мови – залежно від змісту повідомлення – фрагментів ділової мови, різних наукових фахових мов, суспільної політичної термінології, спеціальної лексики з різних галузей науки й професійних кіл, а також з великої кількості власних імен, як наприклад географічні назви або назви інститутів і організацій [36].

Лексика преси найбільш неоднорідна зі стилістичної точки зору. Основна її задача – бути спрямованою на загальне розуміння. В газетах та інтернет виданнях використовуються стилістично різноманітні лексичні одиниці як, наприклад, неологізми, іншомовні слова, засоби виразності, емоційна й експресивна лексика, для того щоб привернути увагу читачів і утримати інтерес [36].

Функціональні стилі, що використовуються в інтернет-виданнях, вкрай різноманітні: від наукового, офіційно-ділового, розмовного до стилю художньої літератури, що обумовлено різноманітністю тем і жанрів [36] :

- *економічна лексика і фразеологія*

- die Steuer;

- die Wirtschaft;
- ***суспільно-політичні терміни***
  - Der Bürgermeister;
  - der Staat;
  - die Fraktion;
  - die Wirtschaft;
  - die Gesellschaft;
- ***різного роду неологізми (семантичні і лексичні)***
  - All-inclusive-Reise;
  - Mobilzeit
- ***абрєвіатури***
  - SPD;
  - AfD;
  - CDU;
- ***власні назви***
  - Schleswig-Holstein;
  - Uwe Schmitz;
  - Helmut Schmidt;
  - Heinz Riesenhuber;
- **слова іншомовного походження і запозичення, англо-американізми, які наповнюють мову і в першу чергу з'являються у газетах**
  - der Trick;
  - das Wrestling;
  - das Hobby;
  - die Medien;
  - das Instrument;
  - das Wrestling-Training;
- ***емоційно-забарвлена лексика***

- Etwas an den Nagel hängen – кинути щось;
- Dampf ablassen – розслабитись;
- in aller Munde sein – бути на вустах кожного [36].

Гідне місце серед німецьких інтернет-ресурсів займає інтернет-видання Stern.de. Журнал «Штерн» (Stern) – провідний новинний ілюстрований тижневик концерну «Грунер унд Яр» (Gruener + Jahr). Портал [www.stern.de](http://www.stern.de) - онлайн-версія журналу «Штерн» - з'явився в 1995 р поряд з сайтами інших авторитетних друкованих видань: «Шпігель-онлайн» (Spiegel-online), «Фокус-онлайн» (Focus-online), «Більд.де» (Bild.de). Зараз його головним редактором є Франк Томсен. Stern є другим за популярністю інформаційно-політичним журналом Німеччини: у третьому кварталі 2019 року тираж газети складав 466 019 примірники [37].

Так як за типологічним характеристиками *Stern* відноситься до групи інформаційно-політичних ілюстрованих тижневиків, велика кількість новин присвячена саме політиці.

У засобах масової інформації прийнято під час перекладу певних адміністративних посад та органів влади використовувати транскрипцію та транслітерацію.

*«Der Bundestag beschloss am Freitag in einem beispiellosen Schnellverfahren einstimmig einen Gesetzentwurf für erleichtertes Kurzarbeitergeld.»*( <https://www.stern.de/politik/deutschland/coronavirus--bundesregierung-sagt-unternehmen-unbegrenzte-kredite-zu-9181020.html>)

*«У п'ятницю Бундестаг одноголосно прийняв законопроект про сприяння короточасним виплатам у небувалому швидкому порядку.»*

Так як Bundestag являє собою державну установу, при відтворенні цього слова-реалії було використано транслітерацію.

*«Den heutigen Politikern «einerlei welcher Partei» warf der Deutsch-Türke Geistesverwandschaft mit den Nationalsozialisten vor, weil sie «zunehmend als Gauleiter gegen das eigene Volk agieren.»*

<https://www.stern.de/politik/deutschland/pegida-redner-akif-pirincci-in-dresden--die-kzs-sind-ja-leider-derzeit-ausser-betrieb--6509322.html>)

*«Німецько-турецькі політики сьогодні звинувачують "яку б партію" в схожості духу з націонал-соціалістами, тому що вони "все частіше діють як гауляйтер проти власного народу.»*

Німецьке слово-реалія «der Gauleiter» відображає звання, тому відтворюється в українській мові за допомогою прийому транскрипції.

Однак, якщо у мові перекладу є еквіваленти або є можливість відтворити переклад методом калькування, то вдаються до цих способів відтворення реалій.

*«Bundespräsident Frank-Walter Steinmeier hat den Kirchen und Religionsgemeinschaften für ihre seelsorgerische Arbeit und die Bereitschaft zu Einschränkungen in der Corona-Krise gedankt.»*  
<https://www.stern.de/politik/deutschland/dank-an-kirchen-steinmeier-und-buedenbender-besuchen-gottesdienst-9257872.html>)

*«Федеральний президент Франк-Вальтер Штайнмаєр подякував церквам і релігійним громадам за їх пастирську діяльність і готовність прийняти обмеження в умовах кризи коронавірусу.»*

Ця політична реалія, «der Bundespräsident», відтворюється за допомогою калькування. Цей спосіб застосовується тому що існують українські відповідники для передачі цієї реалії.

За таким самим принципом перекладається реалія «Bundesrat»:

*«Der Bundesrat soll darüber am 3. April abstimmen – erst mit Zustimmung der Länderkammer kann die Verordnung in Kraft treten.»*  
<https://www.stern.de/news/bayern-droht-mit-ablehnung-der-duengeverordnung-im-bundesrat--9179808.html>)

*«Федеральна Рада повинна проголосувати з цього питання 3 квітня - постанова може вступити в силу лише за погодженням із регіональної палати.»*

Засоби масової інформації завжди відображають основні тенденції



розвитку ономастичного простору мови та його сучасний стан. Тому у медійних текстах поруч з офіційними також нерідко фігурують і неофіційні найменування людей. Відомі люди, серед них і політики, які завжди знаходяться під пильною увагою як громадськості, так і журналістів, також отримують прізвиська. Засоби масової інформації ретельно фіксують всі експресивні неофіційні найменування як відбиток громадської думки [38, с. 25].

Слова при іменах, що ідентифікують особу (прізвиська, вказівки на рід занять, службове становище) подають відповідно до оригіналу і пишуть з малої літери в тих випадках, коли вони в німецькому тексті передані латинським відповідником [39, с. 43].

Говорячи про відомих канцлерів Німеччини, не можна не згадати Гельмута Коля. Саме він був федеральним канцлером у 1990 році, коли дві німецькі держави об'єдналися в єдину ФРН, за що його стали називати «канцлером німецької єдності».

*«Was wissen Sie über den Einheitskanzler? Die Wiedervereinigung war auch sein Verdienst: Altkanzler Helmut Kohl wird heute nach langer Zeit wieder eine Rede halten.»* (<https://www.stern.de/politik/wissenstests/quiz-zum-3--oktober-was-wissen-sie-ueber-den-einheitskanzler--3812792.html>)

*«Що Ви знаєте про канцлера єдності? Возз'єднання відбулося також завдяки йому: колишній канцлер Гельмут Коль сьогодні виступить з ще однією промовою після довгого часу.»*

Під час перекладу цієї мовної реалії було застосовано описовий переклад, тому, що канцлер – почесний титул і посада в ряді країн світу, тобто це не є німецькою реалією. Але поняття «канцлер єдності» виникло за певних історичних умов саме в Німеччині і назва цієї посади притаманна тільки німецьким суспільним реаліям.

Не обійшлося й без третього повоєнного федерального канцлера Курта Георга Кісінгера, який був майстром риторики. Він був лідером найширшої коаліції в Рейхстагу і прославився здатністю знаходити спільну мову з

представниками різних партій, а також бути посередником між урядом і парламентом [38, с. 27-28].

*«Und geblieben von ihm ist auch der Name «König Silberzunge», weil der 1,90 Meter stattliche Mann mit silbergrauem Haar an rhetorischer Eleganz alle übertraf, wobei die «Callas des Bundestags» sich bei öffentlicher Selbstdarstellung zuweilen mit «schwiemeliger Grandezza» aufplusterte, wie der «Spiegel» einmal schrieb.»* (<https://www.stern.de/politik/geschichte/bundesrepublik-deutschland-deine-kanzler-3119360.html>)

*«І ім'я «Король срібний язык» залишилося від нього, тому що гарний чоловік, 1,90 м зростом, з сріблясто-сірими волоссям перевершив всіх в риторичній витонченості, де «Кали Бундестагу» іноді напиналися «безсердечною величчю» під час публічного самозамилування, як колись писав «Шнігель».»*

Під час перекладу цієї реалії застосовується описовий переклад. Адже для того, щоб донести читачеві суть цього поняття, потрібно зробити невеликий історичний опис.

Скорочено написані в оригіналі назви установ, політичних партій, інституцій у перекладі не розшифровують, а транскрибують. Пояснення до них наводять при першому згадуванні у текстуальних примітках або у списку скорочень. Якщо існує традиція вживання аббревіатур українського перекладу цієї іноземної назви, їх треба використовувати [39, с. 44].

*«In der Mitgliederkartei der NSDAP im Bundesarchiv in Berlin sind neue bedeutende Namen aus Wissenschaft, Kunst, Politik und Medien aufgetaucht.»* (<https://www.stern.de/politik/geschichte/nsdap-mitglieder-die-verfuehrten-demokraten-3028276.html>)

*«Нові важливі імена з сфери науки, мистецтва, політики і засобів масової інформації з'явилися в досьє членів НСРПН в Федеральному архіві в Берліні.»*

У цьому прикладі наведена політична партія NSDAP, яка є політичною реалією Німеччини. Хоча українська аббревіатура цієї партії звучить як

НСРПН, у перекладах, за правилом, використовується саме спосіб транскрипції – НСРПН.

У разі відсутності відповідника певної назви в мові перекладу, при першому згадуванні слід застосовувати оригінальну назву, зокрема якщо йдеться про однокомпонентну назву або аббревіатуру. При наступних згадуваннях в тексті для однокомпонентних назв доречно наводити відповідник, що вже застосовувався в мові перекладу, а для багатокомпонентних – кальку.

Повну назву наводять, як правило, на початку статті, далі в тексті використовують аббревіатуру. Так само перекладають назви відомих німецьких партій, представлених у Бундестазі [40, с. 261].

*«CDU-Generalsekretär Paul Ziemiak griff im Anschluss die AfD und deren Thüringer Landeschef Björn Höcke an. «Es gibt einige, die sagen, warum nennt der CDU-Generalsekretär Herrn Höcke einen Nazi?»»*  
(<https://www.stern.de/politik/deutschland/christian-lindner-entschuldigt-sich-fuer-thueringen-debakel-9137206.html>)

*«Генеральний секретар Християнсько-Демократичного союзу (ХДС) Пауль Зієміак згодом напав на партію Альтернатива для Німеччини (АдН) і на губернатора федеральної землі Тюрінген Бйорна Хокке. «Деякі говорять, чому Генеральний секретар ХДС називає пана Хокке нацистом?»»*

У цьому прикладі наведені дві партії – CDU та AfD, – назви яких є політичними реаліями німецької мови. На початку тексту була введена повна назва кожної з партій, а далі була використана аббревіатура. При передачі назв партій найчастіше використовується калькування, тому був обраний саме цей спосіб перекладу.

*«Der Kanzler will erreichen, dass diese Zitate von DDP nicht weiter verbreitet werden dürfen.»* (<https://www.stern.de/lifestyle/leute/klage-des-kanzlers-haarpracht-vor-gericht-3608134.html>)

*«Канцлер хоче домогтися того, щоб ці цитати з НДП не отримали подальшого поширення.»*

У цьому прикладі наведена партія DDP, назва якої також є політичною реалією німецької мови. В українській мові, окрім калькування, часто використовується метод декодування та утворення української аббревіатури, тому під час перекладу був обраний саме цей спосіб відтворення.

*«Die FDP-Politikerin Strack-Zimmermann bezeichnete es gegenüber AFP als «schlichtweg verfassungswidrig», dass die Ministerin den US-Ressortchef Mark Esper bereits von ihrer Absicht unterrichtet habe, Kampfflugzeuge für die Bundeswehr in den USA zu kaufen.»* (<https://www.stern.de/news/kramp-karrenbauer-wegen-kampffjet-deal-unter-druck---fdp-sieht-verfassungsbruch-9232776.html>)

*«Політикиня ВДП Штрак-Ціммерман заявила АФП, що це «просто неконституційно», що міністр уже проінформував главу американського департаменту Марка Еспера про свій намір купити винищувачі для Бундесверу в США.»*

У цьому прикладі використано дві політичні реалії: AFP та Bundeswehr. Перша політична реалія, AFP, передається способом калькування, адже назви політичних партій найчастіше перекладаються саме цим способом. Друга політична реалія, Bundeswehr, передається способом транслітерації.

З часів Нацистської Німеччини в лексиці німецької мови залишилися слова та словосполучення на позначення суспільно-політичних реалій, які використовуються донині.

Іноді, для перекладу тих чи інших реалій використовується напівкалькування, тобто часткове запозичення слів та виразів, які складаються частково з елементів вихідної мови, частково з елементів мови отримувача.

*«Denn eigentlich hätten die 10,7 Millionen Karteikarten in den letzten Tagen des «Dritten Reichs» noch schnell vernichtet werden sollen. Ein SS-Kommando hatte die 50 Tonnen Nazi-Akten im April 1945 bei einer Papiermühle in München abgeliefert.»* (<https://www.stern.de/politik/deutschland/hans-dietrich-genscher-und-das-heikle-kapitel-seiner-nsdap-mitgliedschaft-6775028.html>)

*«Адже фактично 10,7 мільйона індексних карт повинні були бути швидко знищені в останні дні Третього рейху. У квітні 1945 року есесівське командування доставило 50 тонн нацистських папок на паперову фабрику в Мюнхені.»*

У цьому випадку була використана реалія “das Dritte Reich”, яку перекладають способом напівкалькування, адже частина реалії, das Reich, залишається без змін, а Dritte перекладається.

*«Über derlei Unsinn zu schweigen, in der Hoffnung, man könne den Neonazismus tatsächlich totschiweigen, hält Kahane nichts.»*  
(<https://www.stern.de/politik/deutschland/jugendstudie-nazis-haben-den-groessten-zulauf-3432102.html>)

*«Мовчати про таку нісенітницю в надії, що неонацизм дійсно може бути замовчений – це не те, у що вірить Кахане.»*

У цьому випадку, реалія “Neonazismus” передається тим самим способом: частина Neo залишається незмінною, а nazismus піддається перекладу.

*«Sternekoch versorgt Krankenhäuser mit Eintopf: «Wir gehen quasi von der Küche ins Bett».»* (<https://www.stern.de/genuss/kochen-fuer-helden--max-strohe-kocht-fuer-menschen-in-systemrelevanten-berufen-9207966.html>)

*«Зоряний шеф-кухар постачає в лікарні айнтопф: "Ми практично ходимовід кухні до ліжка.»*

Походження цього слова дуже давнє, але за нацистів воно стало одним з пропагандистських понять. Коли гітлерівська Німеччина почала зазнавати поразок на фронті, і довелося затягнути ремінь в тилу, нацисти кинули гасло: «Ми їмо айнтопф!» [43].

Найчастіше слова-реалії, які позначають побут та суспільне життя передаються за допомогою транскрипції або транслітерації для збереження національного колориту. Також часто застосовуються зноски з описовим перекладом для того, щоб реалія була зрозуміла реципієнту.

*«Die Abgeordnete Miri Regev (Likud) sagte nach dem Sieg ihres Parteigenossen, Israel werde nun einen «rechten, nationalbewussten Präsidenten» bekommen.»* (<https://www.stern.de/politik/ausland/wahlsieg-reuven-rivlin-ist-israels-neuer-praesident-3185918.html>)

*«Після перемоги свого партійного товариша Мірі Регев (Лікуд) сказала, що Ізраїль нарешті отримав «правильного президента, який турбується про націю».»*

«Der Parteigenosse» буквально це означає «партійний товариш», хоча використовувати це слово почали ще за часів Гітлера, коли партія була лише одна – Націонал-соціалістична робітничка партія Німеччини і зараз серед західнонімецьких соціал-демократів саме так нерідко називають соратників по партії [40].

*«Den heutigen Politikern «einerlei welcher Partei» warf der Deutsch-Türke Geistesverwandschaft mit den Nationalsozialisten vor, weil sie «zunehmend als Gauleiter gegen das eigene Volk agieren»* (<https://www.stern.de/politik/deutschland/pegida-redner-akif-pirincci-in-dresden--die-kzs-sind-ja-leider-derzeit-ausser-betrieb--6509322.html>)

*«Німецько-турецькі політики сьогодні звинувачують «яку б партію» в схожості духу з націонал-соціалістами, тому що вони «все частіше діють як гауляйтер проти власного народу.»*

У цьому прикладі наведена реалія «der Gauleiter», яка відтворюється за допомогою транслітерації. Цей спосіб відтворення слів-реалій є дуже поширеним при перекладі посад в Німеччині. Переклад посад використовують в тому випадку, коли в мові перекладу є однозначне відповідне поняття.

*«Die erfundene Parole könne mit dem originalen Slogan der Waffen-SS «Meine Ehre heißt Treue» beziehungsweise der Grußformel der Hitlerjugend «Blut und Ehre» verwechselt werden, hatte das Landgericht argumentiert.»* (<https://www.stern.de/panorama/stern-crime/bundesgerichtshof--ruhm-und-ehre-fuer-die-waffen-ss--darf-straftlos-skandiert-werden-3298576.html>)

*«Окружний суд стверджував, що вигадане гасло можна переплутати з початковим гаслом Ваффен СС «Моя честь означає відданість» або з формулою вітання Гітлерюгенд «кров і честь».»*

У цьому випадку реалія «Hitlerjugend» передається за допомогою транскрипції, тому що це назва молодіжної організації часів Нацистської Німеччини, яка не підлягає перекладу.

Судово-адміністративні терміни, метрологічну термінологію, назви посад, установ, станів, податків, грошових одиниць тощо перекладають, якщо у сучасній мові наявні їх еквіваленти. За відсутності еквівалентів таких термінів в українській мові, їх можна також подавати у транскрипції, а пояснення включати до словника спеціальних термінів та застарілих понять [39, с. 43].

*«Natürlich ist es erfreulich, dass nach vier Wochen des vom Kanzler ausgerufen «Minimalbetriebs» der Versuch starten soll, schrittweise Teile des Wirtschaftslebens wieder anzukurbeln.»*  
(<https://www.stern.de/politik/ausland/oesterreichs-exit-strategie---geht-nicht-um-wettrennen---das-medienecho-9214182.html> )

*«Звичайно, приємно, що після чотирьох тижнів «мінімальної операції», проголошеної канцлером, робиться спроба поступово відродити частини економічного життя.»*

У цьому прикладі представлена реалія «der Kanzler», яка передається способом транскрипції, адже позначає посаду та не має відповідника в українській мові.

*«Und seit man in unserem Nachbarland Österreich gemerkt hat, dass das Tragen von Schutzmasken in Corona-Zeiten kein Fehler, sondern ganz im Gegenteil ein Zeichen von Gesundheitsschutz sein kann, hat sich Bundeskanzler Sebastian Kurz sogar ein Markenzeichen zugelegt.»*  
(<https://www.stern.de/p/plus/politik-wirtschaft/sebastian-kurz-in-der-coronakrise--braucht-deutschland-so-einen-politiker--9234288.html>)



*«А оскільки в нашій сусідній країні, Австрії, було помічено, що носіння захисних масок під час коронавірусу не є помилкою, а навпаки - ознакою охорони здоров'я, федеральний канцлер Себастьян Курц навіть додав товарний знак.»*

У цьому випадку, при перекладі реалії «der Bundeskanzler», було застосована часткова транскрипція, де частка «Bundes» була перекладена як «федеральний», а «Kanzler» як «канцлер».

*«Bundesländer verhängen Ausgangssperren – ein Rechtsanwalt erklärt, was Sie jetzt wissen müssen.»*  
(<https://www.stern.de/politik/deutschland/ausgangssperren--ein-rechtsanwalt-erklaert--was-sie-jetzt-wissen-muessen-9191316.html>)

*«Федеральні землі вводять комендантську годину - адвокат пояснює те, що вам потрібно знати зараз.»*

У цьому випадку був застосований прийом калькування, адже наявні еквіваленти в українській мові.

У багатьох випадках перекладу суспільно-політичних реалій використовують транскрипцію або транслітерацію.

*«Und so schmiedete die Wehrmacht offenbar einen Plan zur Vernichtung von Krakau.»*( <https://www.stern.de/politik/ausland/zweiter-weltkrieg--der-spion--der-krakau-vor-der-vernichtung-rettete-9138518.html>)

*«І тому Вермахт, очевидно, розробив план знищення Кракова.»*

У цьому прикладі реалія «Wehrmacht» піддається транскрипції, тому що це організація, яка не підлягає перекладу.

*«Mit Unterstützung der Bundesregierung baut Volkswagen in Südafrika eine alte Fabrik in eine Corona-Klinik um.»* (<https://www.stern.de/wirtschaft/news/fuer-bis-zu-4000-betten-vw-baut-in-suedafrika-altes-werk-zu-corona-klinik-um-9251880.html>)

*«За підтримки федерального уряду Volkswagen перетворює стару фабрику в Південній Африці в клініку для боротьби з коронавірусом.»*



Ця реалія, «die Bundesregierung», відтворюється способом калькування адже в українській мові є відповідники, за допомогою яких можна здійснити такий переклад.

У інтернет виданні stern.de також є багато суспільних слів-реалій, які позначають народні звичаї і свята, побут та їжу. Так як не всі представники інших культур мають ті самі фонові знання та асоціації, перекладач повинен розширити переклад, додаючи в нього кілька пояснюючих слів, або зробивши зноску з повним поясненням реалії. Переклад реалій має на увазі передачу їх особливого колориту, включаючи і їх унікальність.

Саме тому найпоширенішим способом перекладу суспільних реалій є калькування або описовий переклад. У цих випадках відповідності встановлюються між словом (або фразеологізмом) оригіналу і словосполученням перекладу, що пояснює його зміст. Калькування нерідко поєднується з транскрипцією, замінюючи підрядковий коментар і роблячи переклад більш природним та зрозумілим для читача. Найчастіше спочатку використовується переклад, який містить в собі кальку, а потім, якщо необхідно, надається переклад з поясненням.

*«Thiel radelt im "Tatort" immer wieder mal über das Kopfsteinpflaster des Prinzipalmarktes, der Haupteinkaufsstraße in Münster, vorbei an den typischen Giebelhäusern und der Lamberti-Kirche.»* (  
<https://www.stern.de/kultur/tv/tatort/tatort-muenster--prof--boerne-ist-verschwunden---wurde-er-ermordet--7508662.html>)

*«В «Таторт» Тіль час від часу робить велосипедні прогулянки по бруківках Прінципальмаркту, головній торговій вулиці Мюнстера, повз будинків з гостроверхими дахами і церкви Ламберті.»*

В Німеччині реалія «das Giebelhaus» позначає будинок з гостроверхим дахом. В Україні такі будинки відсутні, тому використовується описовий переклад.

*«Trotz der Sicherheitssorgen zogen am Rosenmontag in den Karnevalshochburgen anderswo in Deutschland Hunderttausende Jecken und*

*Narren durch die Straßen.»* (<https://www.stern.de/politik/deutschland/angela-merkel--juden-in-deutschland-werden-gut-beschuetzt-5947800.html>)

*«Не дивлячись на занепокоєння з приводу безпеки, сотні тисяч учасників карнавалу і блазнів марширували вулицями в місцях проведення карнавалу в інших частинах Німеччини в рожевий понеділок.»*

Rosenmontag – кульмінація карнавалу, коли припиняється рух транспорту в центрах міст, починається святкова хода вулицями, де глядачам роздають солодощі, пиво і випивку (шнапс). В цьому випадку використовується калькування з можливою виноскою і подальшим описовим перекладом.

*«Alle vier Jahre wird in jedem bayrischen Dorf ein Maibaum aufgestellt.»* (<https://www.stern.de/familie/leben/bei-herrmanns-dahoam--maibaum-aufstellen-ist-seit-jeher-maennersache--deswegen-gilt--je-groesser---desto-besser-8687916.html>)

*«Кожні чотири роки в кожному баварському селі зводиться травневе дерево.»*

Maibaum є атрибутом свята “танці в травні”. Це стовбур ялини або берези, який встановлюється на ринковій площі, з гілками хвойних дерев, закріплених на своєрідному колесі, яке вінчає травневе дерево. Вниз спускаються різнокольорові стрічки, за які люди тримаються і танцюють. У цьому випадку також використовується калькування.

*«Wie das Wetter am Siebenschläfer sich verhält, ist es sieben Wochen lang bestellt»* (<https://www.stern.de/panorama/hitze-am-siebenschlaefertag-der-zick-zack-sommer-3035760.html>)

*«Яка буде погода в день сімох сплячих святих, якою вона залишиться протягом сімох тижнів.»*

Siebenschläfer – 27 червня (день семи сновид). За переказами дощ, що почався в цей день, не припиняється протягом 7 тижнів.

*«Die Parteien nutzen den Aschermittwoch traditionell zum politischen Schlagabtausch.»* (<https://www.stern.de/news/csu-eroeffnet-kundgebung-zum-aschermittwoch-mit-angriffen-auf-die-afd-9158358.html>)

*«Партії традиційно використовують попілну середу для політичних обмінів.»*

В цьому прикладі наведена реалія Aschermittwoch. Це заключний день карнавалу, коли люди втомлюються святкувати, просто відпочивають напередодні посту.

*«Es war die Montagsdemo, die als Durchbruch für die friedliche Revolution in der DDR gilt.»* (<https://www.stern.de/politik/geschichte/herbst-1989-leipzig-feiert-friedliche-montagsdemo-der-ddr-3527850.html>)

*«Це була понеділкова демонстрація, яка вважається проривом для мирної революції в НДР.»*

Montagsdemo - регулярні великі демонстрації в Лейпцигу щопонеділка. Виниклі спочатку під демократічно-соціалістичними гаслами, подібні Demos стали незабаром рупором правоконсервативних сил.

*«Mit einer engagierten Bütttenrede bei der TV-Sitzung «Mainz bleibt Mainz» landet Andreas Schmitt einen Internet-Hit.»* (<https://www.stern.de/kultur/tv/mainz-bleibt-mainz---obermessdiener--fuer-brandrede-gegen-afd-gefeiert-9152118.html>)

*«Андреас Шмітт став справжньою Інтернет-зіркою із своїм завзятим Бюттенреде під час телевізійної сесії «Майнц залишається Майнцем».»*

Bütttenrede – слово «Bütt» позначає бочку (діалектизм). При «Бюттенреде» оратор сходить на бочкоподібну трибуну і вимовляє іронічну, часто сатиричну промову, нерідко пов'язану з політикою.

*«War es ein Abend, an dem man nicht «Nein» sagen konnte und erst mit dem einen eine «Lüttje Lage» kippen musste und dann mit dem anderen?»* (<https://www.stern.de/lifestyle/leute/bettina-wulff--was-steckt-hinter-ihrer-promille-fahrt--8387912.html>)»

*«Чи був це вечір, коли не можна було сказати «ні» і потрібно було спочатку надпити «Люте Лаген» з одним, а потім з іншим?»*

Lutije-Lagen – напій, коли між великим і вказівним пальцем тримають келих пива, а між вказівним і середнім – чарку шнапсу, і одночасно випивають. У цьому випадку використано спосіб транскрипції, адже не

*«Wenn Sie noch auf der Suche nach einem passenden Adventskalender für Männer sind, werden Sie unter den zehn folgenden Modellen möglicherweise fündig.»* (<https://www.stern.de/familie/adventskalender-fuer-maenner--zehn-ideen-zum-verschenken-8981600.html>)

*«Якщо Ви все ще в пошуку підходящого Адвент календаря для чоловіків, Ви можете знайти що-небудь серед десяти моделей, представлених нижче.»*

У цьому випадку використовується напівкалькування, адже «Advent» залишився незмінним, а «Kalender» був перекладений.

Описовий переклад застосовується у тому випадку, коли на меті стоїть в тлумаченні тих чи інших реалій для кращого розуміння тексту.

Назви газет транслітерують і беруть у «лапки», незважаючи на чітку семантику, чим підкреслюється їх зв'язок з певною країною [42, с. 24].

*«Merkel versuche, «eine Führungsfigur und eine klare Stimme» in Deutschland zu sein, sagte Gates der «Frankfurter Allgemeinen Zeitung».* (<https://www.stern.de/politik/corona-krise--bill-gates-lobt-merkel-als--fuehrungsfigur---kritik-an-trump-9240276.html>).»

*«Меркель намагається бути “лідером і ясным голосом» в Німеччині, сказав Гейтсв газеті «Франкфуртер Альгемайне Цайтунг».*»

Назви газет не перекладаються, а відтворюються за допомогою транскрипції.

### Висновки до Розділу 3

Переклад суспільно-політичних реалій, використаних у статтях інтернет-платформи «Stern.de», має певну специфіку. Вони перекладаються здебільшого методом калькування, рідше методом транскрипції та транслітерації, та використовують стійкі відповідники (еквівалентні або варіантні, повні або часткові). За наявності варіантних відповідників, краще використовувати одиниці, що найкраще зберігають інформативність оригіналу та викликають позитивні асоціації у адресата перекладу.

Використання суспільно-політичних реалій в текстах «Stern.de» пов'язане з усвідомленням соціально-політичних процесів, що відбуваються в Німеччині, проте не мають статусу потенційно кодифікованих лексем. Це суспільно-політичні реалії політики, загальноновживані найменування, власні імена, за якими може стояти певний комплекс політичних уявлень і понять, асоціацій.

Особливості використання суспільно-політичних реалій в текстах онлайн-новин впливають на вибір стратегій їх перекладу і загальну модель роботи з текстами новин.

Засоби масової інформації є одним з факторів, які вносять зміни в мову, відповідно впливають і на розвиток мови. Останнє обумовлює посилення виразності публікацій в засобах масової інформації, зокрема вивчення можливостей експресивно-забарвленої лексики в них.

Лексика сучасних онлайн-ресурсів диференціюється за формою появи мови, по сфері використання, по емоційному забарвленню, по історичній перспективі, по походженням і т.д.

Тексти новин інтернет-платформи «Stern.de» використовує неоднорідну лексику, так як лексика має бути спрямована на загальне розуміння. Як і всі сучасні новинні ресурси, «Stern.de» використовує стилістично різноманітні лексичні одиниці як, наприклад, мовні реалії, іншомовні слова, виражальні засоби, емоційну і експресивну лексику, для того, щоб привернути увагу читачів і підтримати їх інтерес.

## ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Проблема дослідження способів перекладу реалій нині є актуальною. Актуальність цієї проблеми обумовлена не тільки різними поглядами перекладачів відносно питання перекладу мовних реалій але й великою кількістю факторів, що впливають на вирішення цього питання.

Проблема перекладу мовних реалій залишається предметом досліджень для сучасної лінгвістики та є основою для великої кількості наукових робіт. Дослідження реалій має деякі суперечливі моменти. Велика кількість науковців ще й досі сперечаються щодо тлумачення самого поняття «реалія».

В процесі аналізу мовних реалій, як лінгвістичного явища, нами було зроблено висновок, що реалія – це елемент культури, який складається з сукупності матеріальних та духовних цінностей народу. Вони відображають життєву конкретику, історію, побут, політичний устрій, культуру, літературу, навіть ландшафт і спосіб харчування. В даний час існують різні класифікації реалій за часовими, місцевими, семантичними, граматичними, фонетичними та іншими ознаками. Найбільш детальною є класифікація С. Влахова та С. Флоріна за предметною ознакою. Класифікація за предметною ознакою охоплює усі сторони існування та побуту певного народу. До них відносяться географічні, етнографічні та суспільно-політичні реалії.

Як мовне явище, яке найбільш тісно пов'язане з культурою, реалії швидко реагують на всі зміни в розвитку суспільства. У них найбільш наочно проявляється близькість між мовою і культурою: поява нових реалій в матеріальному і духовному житті веде до виникнення відповідних слів у мові.

Як і будь-які інші новини, новини в інтернет-виданнях мають заголовок, вступний абзац та основний текст. Головною відмінністю та особливістю онлайн-новин є гіпертекст. Гіпертекст надає інтернет журналістиці чимало переваг, недоступних іншим медіа (пресі, радіо, телебаченню). Такі посилання покращують ряд критеріїв, яким повинна

відповідати якісна інформація, а саме забезпечують її повноту, достовірність і різнобічність поглядів.

Дослідженню реалій було присвячено багато праць вітчизняних та зарубіжних дослідників, таких як А. В. Федоров, Л. Н. Соколов, В. Н. Комісаров, Р. П. Зарівчак, Л. С. Бархударов та багато інших перекладознавців. Ця проблема вивчена досить глибоко і детально, але на наш погляд, вона все одно залишається актуальною і новою для сучасних вчених, тому що життя людей не стоїть на одному місці, воно розвивається, а з цим з'являються нові реалії, поняття, які ще треба вивчити.

Суперечливим є питання про виділення та розмежування безпосередньо способів перекладу реалій, а також про правомірність та необхідність вживання того чи іншого прийому перекладу.

У цій роботі перераховані та детально розглянуті найбільш часто вживані способи, які були використані при перекладі реалій, а саме: транскрипція та транслітерація, калькування, напівкалькування та описовий переклад. Однак унаслідок різноманіття цих мовних одиниць та їх індивідуальних особливостей, прийоми передачі реалій в мову перекладу можуть видозмінюватись та межувати один з одним.

Перекладач обирає той чи інший прийом спираючись на отриманні знання та накопичений в процесі роботи досвід, тому вирішальне слово, незалежно від теоретичних досліджень в більшості випадків залишається за перекладачем.

Мова та культура кожного народу весь час змінюється та розширюється, в культурі з'являються нові реалії, а у мові – нові слова та вирази на їх позначення.

## ZUSAMMENFASSUNG

In dieser Arbeit sind wir zu dem Schluss gekommen, dass die Realien ein Element der Kultur sind, verstanden als eine Reihe von materiellen und spirituellen Werten der Gesellschaft. Sie spiegeln die Besonderheiten des Lebens, die Geschichte, das Leben, die politische Struktur, die Kultur, die Literatur, ja sogar die Landschaft und die Art des Essens wider. Gegenwärtig gibt es verschiedene Klassifikationen der Realien nach zeitlichen, lokalen, semantischen, grammatikalischen, phonetischen und anderen Merkmalen. Am detailliertesten ist die Klassifikation von S. Vlahov und S. Florin, denn die thematische Einteilung der Realien umfasst alle Aspekte der Existenz des Lebens eines bestimmten Volkes. Dazu gehören geographische, ethnographische und soziopolitische Realien.

Wie alle anderen Nachrichten haben die Nachrichten in Online-Publikationen eine Überschrift, einen einleitenden Absatz und einen Haupttext. Der Hauptunterschied und das Hauptmerkmal von Online-Nachrichten ist der Hypertext. Hypertext bietet dem Internet-Journalismus viele Vorteile, die den anderen Medien (Radio, Fernsehen) nicht zur Verfügung stehen.

Diese Arbeit listet und beschreibt die am häufigsten verwendeten Methoden der Realienübersetzung, nämlich Transkription und Transliteration, Lehnübersetzung und deskriptive Übersetzung. Aufgrund der Vielfalt dieser Spracheinheiten und ihrer individuellen Merkmale können die Techniken der Übersetzung von Realien in die Zielsprache jedoch variieren und aneinander grenzen.

Der Übersetzer wählt diese oder jene Methode auf der Grundlage des Wissens und der Erfahrung, die er während der Arbeit gewonnen hat, sodass das entscheidende Wort, unabhängig von der theoretischen Forschung, in den meisten Fällen beim Übersetzer bleibt.



## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вернигорова В. А. Перевод реалий как объекта межкультурной коммуникации / В. А. Вернигорова. // М.: Молодой ученый. Филология. – 2010. – С. 184–186.)
2. Чернов Г. В. К вопросу о передаче безэквивалентной лексики при переводе советской публицистики на английский язык / Г. В. Чернов. – М.: Ученые записки 1-го МГПИИЯ, т. XVI., 1958. – 223 с.
3. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова // Советская энциклопедия. – М., 1966. – 608 с.
4. Удовіченко Г. М. ГЕНЕЗА СТАНОВЛЕННЯ ПОНЯТТЯ «РЕАЛІЯ»У СУЧАСНОМУ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ / Г. М. Удовіченко. // ІНТЕЛЕКТ. ОСОБИСТІСТЬ. ЦИВІЛІЗАЦІЯ. – 2016. – №12. – С. 52–62.
5. Виноградов В.С. Лексические вопросы перевода художественной прозы / В.С. Виноградов. - М.: Изд-во Моск. гос. ун-та, 1978. - 174 с.
6. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. – М.: Международные отношения, 1980. – С. 343
7. Секирин П. В. Язык и культура – два уровня антропонимического анализа / П. В. Секирин // Язык и культура: библиографический аспект проблемы. – Уфа : РИО Госкомиздата БАССР, 1990. – С. 155 – 156.
8. Томахин Г. Д. Реалии в языке и культуре / Г. Д. Томахин // ИЯШ. – 1997. –№3. – С. 13 – 18.
9. Томахин Г. Д. США. Лингвострановедческий словарь. / Г. Д. Томахин – М. : Русский язык, 1999. – 576 с.
10. Herberg Dieter; Steffens, Doris; Tellenbach, Elke. Schlüsselwörter der Wendezeit / Dieter Herberg, Doris Steffens, Elke Tellenbach. – Berlin; New York : Institut für deutsche Sprache, 1997. – 521 S.
11. Кочерган М. П. Загальне мовознавство / Михайло Петрович Кочерган. – Київ: Видавничий центр «Академія», 2006. – 463 с. – (Альма-матер)
12. Бугулов И. Н., Шевченко О. Ф. Особенности передачи слов-реалий в

- перелодах англоязычной литературы развивающихся стран. – К., 1985. – С. 106
13. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англословних перекладів української прози) Монографія. / Р. П. Зорівчак. – Львів : ЛНУ, 1989. – 216 с
  14. Медведюк І. О. Відтворення національно-специфічних реалій німецької мови в українських перекладах. – Рукопис. Робота на здобуття кваліфікаційного рівня магістр. Спеціальність 8.020303 – мова та література (німецька). Волинський національний університет імені Лесі Українки. – Луцьк, 2012.
  15. Конюхова Л. Особливості структури новин інтернет-видань / Любова Конюхова // Інформація, комунікація, суспільство 2014 : матеріали 3-ої Міжнародної наукової конференції ІКС-2014, 21–24 травня 2014 року, Україна, Львів, Славське / Національний університет "Львівська політехніка", Кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності, Кафедра інформаційних систем і мереж. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. – С. 130–131. – Бібліографія: 1 назва.
  16. Чуйко Г. Переклад ідіом з німецької мови [Електронний ресурс] / Галина Чуйко. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://everest-center.com/pereklad-idiom-z-nimetskoyi-movi/>
  17. Dramatische Rückholaktion: Deutsche berichten von ihrer Odyssee zurück in die Heimat [Електронний ресурс] // stern.de. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.stern.de/panorama/gesellschaft/rueckholaktion-wegen-corona--deutsche-berichten-reise-in-die-heimat-9206056.html>
  18. Europa-Tour soll erst 2021 starten [Електронний ресурс] // stern.de. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.stern.de/kultur/queen--europa-tour-soll-erst-2021-starten-9206300.html>
  19. Визель М. Поздние романы Итало Кальвино как образцы гипертекста. [Электронний ресурс] // URL: <http://spintongues.msk.ru/calvino.html>

20. Руднев В.П. Словарь культуры XX века. М., 1997.
21. Крейг Р. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора у нових ЗМІ / Р. Крейг ; [пер. з англ. А. Іщенка]. — К. : Києво-Могилянська академія, 2007. — 324 с.
22. Сучасна політична лексика : енциклопед. словник-довідник / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за наук. ред. Хоми Н. М. — Львів : «Новий Світ-2000», 2015. — 396 с.
23. Мосиенко Л.В. Лингвокультурологическая проблема классификации реалий. — Вестник ОГУ 11 (2005). — С. 155-161.
24. Герцовська Н. О. Реалія як лінгвістичне явище / Н. О. Герцовська // Сучасні дослідження з іноземної філології. - 2014. - Вип. 12. - С. 36-42. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sdzif\\_2014\\_12\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sdzif_2014_12_7).
25. Бурбак О. Ф. Реалія та способи визначення її лінгвістичного статусу // Іноземна філологія, 1985. — С. 68-69.
26. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т.2 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. — К: ВЦ «Академія», 2007. — 624 с. (Енциклопедія ерудита)
27. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. — К.: Видавничий центр "Академія", 2001. — 368 с. (Альма-матер) ISBN 966-580-100-7
28. Амеліна С. М. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ПЕРЕКЛАД» [Електронний ресурс] / С. М. Амеліна, Н. С. Ольховська. — 2015. — Режим доступу до ресурсу: <https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u149/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4.pdf>
29. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 1 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. — К: ВЦ «Академія», 2007. — 608 с. (Енциклопедія ерудита).

30. Хворова А. А. КУЛЬТУРНІ РЕАЛІЇ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НІМЕЧЧИНИ ТА США ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ / Хворова А. А. – 85 с.
31. Поплавська Є. Способи перекладу безеквівалентної лексики [Електронний ресурс] / Є. Поплавська, М. Ю. Гордієнко – Режим доступу до ресурсу: <https://bit.ly/36CXYhb>
32. Білозерська Л. П. Термінологія та переклад : навч. посібник для студентів філологічного напрямку підготовки / Л. П. Білозерська, Н. В. Возненко, С. В. Радецька. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. –232 с., – ISBN 978-966-382-282-2
33. Колесник А. О. Перекладацькі прийоми під час перекладу термінології наукових текстів / А. О. Колесник, О. Ф. Белікова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2010. – Вип. 1. – С. 719-727. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp\\_2010\\_1\\_103](http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2010_1_103)
34. Лобанова О. В. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАЦІОНАЛЬНО-СПЕЦИФІЧНИХ РЕАЛІЙ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ / О. В. Лобанова, І. В. Кучеренко. // XIV Міжнародна наукова інтернет-конференція «ADVANCED TECHNOLOGIES OF SCIENCE AND EDUCATION».
35. Абабілова Н. М. Особливості перекладу термінів українською мовою [Електронний ресурс] / Н. М. Абабілова, В. Л. Білокамінська. –Режим доступу : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/2/318.pdf>
36. Грицай І. С. МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ [Електронний ресурс] / І. С. Грицай – Режим доступу до ресурсу: [http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/01\\_%20Hrytsai\\_movni\\_osoblyvosti.pdf](http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/01_%20Hrytsai_movni_osoblyvosti.pdf).
37. Paid circulation of the news magazines Der Spiegel, Stern and Focus in Germany from the 1st quarter of 2018 to the 4th quarter of 2019 [Електронний ресурс] // Statista. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.statista.com/statistics/442121/spiegel-stern-and-focus-paid->

[circulation-germany/](http://circulation-germany/).

38. Бияк Н. Неофіційні назви федеральних канцлерів Німеччини в медійних текстах / Н. Бияк. – 2014.
39. ПРАВИЛА ПУБЛІКУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ [Електронний ресурс] // ДП "УкрНДНЦ". – 2017. – Режим доступу до ресурсу: [https://undiasd.archives.gov.ua/doc/proekt\\_dstu\\_pr\\_pub\\_arch\\_docs.pdf](https://undiasd.archives.gov.ua/doc/proekt_dstu_pr_pub_arch_docs.pdf).
40. Любчук Н. В. Відтворення іншомовних назв відомств, партій, організацій німецькою й українською мовами / Н. В. Любчук. – 2015. – №27. – С. 261.
41. Шуман Е. Используют ли немцы сегодня лексикон "третьего рейха"? [Електронний ресурс] / Е. Шуман // DW. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://bit.ly/2ZQs4N3>
42. Белих О. М. Практика перекладу з німецької мови: методичні рекомендації / Оксана Миколаївна Белих. – Луцьк : П.П. Іванюк, 2014. – 95 с.
43. Іванова Х. Реалії та особливості їх перекладу [Електронний ресурс] / Х. Іванова – Режим доступу до ресурсу: <http://www.chnu.edu.ua/res/chnu.edu.ua/BinderInyaz.pdf>.
44. Середа Н. А. НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА МАРКОВАНІСТЬ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ У НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ [Електронний ресурс] / Н. А. Середа. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: [http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v39/part\\_3/20.pdf](http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v39/part_3/20.pdf).
45. Подорожна К. Ю. ПРОБЛЕМА КЛАСИФІКАЦІЇ РЕАЛІЙ ТА ВИОКРЕМЛЕННЯ ІСТОРИЗМІВ У НІЙ [Електронний ресурс] / К. Ю. Подорожна. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://eprints.zu.edu.ua/11796/1/53.pdf>.